

ՄԻ ԲԱՆԻ ՆՈՐ ՍԻՆԹԵԶՎԱԾ ՄԻԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՄԱՆՐԵԱՍՊԱՆ ՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՌԵՍՈՒՄԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Հ. Ս. ՀԱՎՈՐՅԱՆ, Ա. Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ, Ժ. Ռ. ԲԱՔԱՅԱՆ,
Գ. Գ. ՌԱՅԱՆՆԵՐԻ, Տ. Ռ. ՄԻՆԻՍՅԱՆ, Կ. Ծ. ՔԱՆՏԱՆՅԱՆ

Ա. Բ. Այնքանյանի աեվան Հայկական հեռուստատեսության և թվային
պարագիտության հայկական հեռուստատեսության ինստիտուտ, Երևան,
Կ. Մարգարի աեվան Երևանի պետական պոլիտեխնիկական ինստիտուտ, Երևան

Ազիմային ցուպիկ—աեկեզայն առաջիկակ—լսարագակաե աեռնեումային միացություն

Արտաքին միջավայրի առարկաների վարակաղեբծումը աուրադիոնիկ
վանդոթյունների հարուցիչներին ևղել և մեում է վարակիչ հիվանդությու
ների զեմ պայթարի և կանխարգեման կարևորագույն միջոցառումն
մեկը:

Ախտաճանության գոյություն ունեցող մեթոդներից աեմեալայն կիր
աություն ունի քիմիականը, որի ժամանակ ոգտագործվում են մասնաա
հատկություններով ոեմոված քիմիական աուրեր խմբերին պատկանող ա
րաստուկներ:

Մեր երկրում ախտաճանության պրակտիկայում լայն կիրառություն ու
բյոր պարունակող օրգանական և աեղգանական միացությունները (բյոր
մին, բյորակիր, հիպոբյորիզներ, դիբյորգիմեթիլ, գիդանաիններ, իզո
նուրաթթվի աղեր և այլն), որոնց բաղադրում են հակամիկրոբային աղիցությ
ընդարձակ ուրաը և բարձր արդյունավետությունը [2,4,6]։ Աակայն բ
պարունակող միացությունները նշված դրական հատկանիշներից բացի ա
ված են նաև մի քանի աեցանկալի հատկություններով՝ այն է, դեմարա
են, պարպանման ժամանակ կայուն չեն, աղբսիլ են մշակվող օբեկտն
մետաղա, մասնաորապես, բեկական գործիքների և սարքավորումների
կաումամբ:

Վերը շարադրվածից աեղ է դառնում նոր, առավել արդյունավետ, ա
դի դիտատեխնիկական աաըընթացի պահանջներին համապատասխան
ախտաճանի պատրաստուկների որոնման ահհաթեշտությունը և գործն
կան կարևորությունը։ Նոր, առավել աեղ հալեո ախտաճանիչ նյութ
որոնումը պայմանավորված է նաև նրանով, որ աեղին տարիների ընթ
րում բեշկագիտական գրականության մեջ հաաի են հանդիպում այնպի
հաղորդումներ, որոնց հեղինակները նշում են կիրառվող ախտաճանիչ ա
րաստուկների հկաումամբ հիվանդության հարուցիչների ձեոք բերած կա
խություն մասին։ Այդ են վկայում նաև մեր ինստիտուտում կատարված հ
տադոտությունների արդյունքները [1,3]։

Հայտնի է, որ ախտաճանիչ պատրաստուկներին ներկայացվող կարև
պահանջներից մեկն է, չփչացել ախտաճանվող աուրակաները։ Ընելով դ
նից՝ նպատակահարմար ենք գաել որոնել այնպիսի նյութեր, որոնք օծա
լինեն ինչպես մանրէաապան, այնպե էլ մետաղները կոոգիայից պայ
պանելու հատկությամբ։ Այդ նպատակով սինթեզել ենք մի շարք քիմիա
նոր միացություններ:

Նյութ և մեթոդ: Ուսումնասիրության նյութ են հանդիսացել մեր հանրապետությունում առկա թիմիական արդյունաբերության ձեռնագիրն հումքից և թափոններից մեր սինթեզած 20 միացություններ. որոնք պատկանում են լորբերոզական ամոնիումային միացությունների խումբին: Այդ միացությունները պարունակում են 4-ֆենոքսի-2-բուքենիլային խմբեր և ամոնիումի մորֆոլինային և պիպերիդինային աղերի հիմքից ալկիլացված բարձր ալկիլակննիլ և ալկենիլբրոմիդներ: Մանրէասպան հատկությունները ուսումնասիրվել են համաձայն ԽՍՀՄ առողջապահության մինիստրության 6. 05. 68 թ. № 739—68 նոր ակտահանիչ նյութերի մանրէասպան հատկությունների ուսումնասիրման հրահանգի կալոնային շտամներ աղիքային ցուպիկի (շտ. 1257) և ոսկեզույն ստաֆիլոկոկի (շտ. 906) 2 միլիարդանոց կախույթով վարակված բուսորտային (6. 11 մմ) տեստ-օբյեկտները վարակազերծելու մեթոդով: Էքսպոզիցիայի ժամանակն է՝ 5, 10, 15, 20, 25, 30 րոպե: Սինթեզված միացությունների կոոզդիացից պաշտպանող հատկությունները ուսումնասիրվել են գրամիտացիոն մեթոդով (պոզպատն ստ-3, ստ-7, ստ-45 մարկայի թիմոկոկների վրա 1 % ինհիբիտորի խտությամբ, ազաթթվի 14 % առկայության և 100° ջերմության պայմաններում):

Արդյունքներ և բնութագրում: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ լորբեր 20 միացությունները օժտված են արտահայտված ինհիբիտորացնող հատկություններով. դրանցից առավել ակտիվ են ԳՐ-23, Ա-71, Ա-51, Ա-56, Ա-25, Ա-26, Ա-24, Ա-27 պատրաստուկները, որոնք պարունակում են N-բուքենիլ, N-3 քլոր-2-բուքենիլ պիպերիդինային բրոմիդ և 4-ֆենոքսի-2-բուքենիլային խումբ:

Ուսումնասիրված պատրաստուկների ինհիբիտորացնող ակտիվությունը պայմանավորված է երրորդային կապի առկայությամբ, որը հանդիսանում է լավ ադսորբցիոն կենսորեն, և շնորհիվ շորթորդական ամոնիումային միացություններին մակերեսային ակտիվ նյութի հատկություն տվող նոնիլային (C_5H_{10}) խմբի առկայության:

Մանրէասպան հատկությունների ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ 20 պատրաստուկներից 13-ը օժտված չեն հակամանրէային հատկություններով: 0,5 % ջրային լուծույթները չեն ոչնչացրել ալիքային ցուպիկի և ոսկեզույն ստաֆիլոկոկի շտամներին 30 րոպեի ընթացքում: Պատրաստուկներ Ա-27-ը, Ա-26-ը, Ա-24-ը, Ա-54-ը օժտված են թույլ արտահայտված մանրէասպան ազդեցությամբ, դրանց 0,5—0,25 % ջրային լուծույթները ոչնչացրել են ալիքային ցուպիկի 1257 շտամին և ոսկեզույն ստաֆիլոկոկի 906 շտամին 25—30 րոպեի ընթացքում: Ա-51, Ա-25, ԳՐ-23 պատրաստուկները օժտված են արտահայտված մանրէասպան ազդեցությամբ՝ 0,1—0,05—0,025 % ջրային լուծույթները ոչնչացնում են ալիքային ցուպիկի (1257) և ոսկեզույն ստաֆիլոկոկի (906) շտամներին 10—15 րոպեի ընթացքում: Սահմանվել են նաև քիմիական կառուցվածքի, մանրէասպան հատկության և հակոսկոռոգիվային ազդեցության միջև դեպոնություն ունեցող մի քանի օբյեկտային փոփոխություններ, որոնք նախադրություն կտան կազմակերպելու նոր միացությունների նպատակային սինթեզը: Այս ուղղությամբ տարվող աշխատանքները շարունակվում են:

Այսպիսով, մեր կատարած ուսումնասիրություններից կարելի է հանգել ևսեյալ հզորակացությունների.

նոր սինթեզված 20 պատրաստուկները օժտված են արտահայտված հակակոռոգիվային հատկություններով, որոնցից առավել ակտիվությամբ աչքի են ընկնում ԳՐ-23, Ա-51, Ա-25, Ա-26, Ա-27, Ա-71, Ա-24, Ա-56 պատրաստուկները: Դրանցից Ա-25, Ա-51, ԳՐ-23 պատրաստուկները օժտված են նաև լավ արտահայտված մանրէասպան ազդեցությամբ գրամդրական և գրամրոպասական մանրէների նկատմամբ՝ 0,1, 0,05, 0,25 % ջրային

լուծույթների ձևով, բուսամասերվում պատրաստուկների քսիակալան կառուցվածքը, մտերմասպան հատկությունների և հակահոտոցիվային ողողնցության միջև զուգորդյան ունեցող կապի և օրինաչափությունների բացառությունը հրահարվոր է դարձնում առաջիկայում կազմակերպել աճպիտի նոր պատրաստուկների նպատակաշին սինթեզ, որոնք օժտված լինեն հակամանրէային և միաժամանակ հակահոտոցիվային հատկություններով,

Նման քիմիական միացությունները ախտահանել և թունաբանական հատկությունների ուսումնասիրությունները ավարտելուց հետո հնարավոր էլիքն զբաղեցիլ առավել արդյունավետ պատրաստուկները առաջարկել զործնական ուսուցչապետության մեջ ներդնելու համար՝ որպես ախտահանել և միտոմանակ հակաէություններին ախտաբանությանը զուգահեռ միացությունները:

ՄԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ,

1. Аконян Г. С., Гукасян Г. Б., Бабалян Ж. Р., Ханджян Г. Ж. Актуальные вопросы краевой инф. пат., 8, 7—8, 1988.
2. Вайсман В. Н. В кн.: Антимикробные средства и методы дезинфекции при инфекционных заболеваниях, М., 1977.
3. Гукасян Г. Б., Аконян Г. С., Бабалян Ж. Р., Ханджян Г. Ж. Архивапаути 5 27—28, 1987.
4. Ляровский Н. П. Сб. научн. тр. ВНИИДис, М., 1979.
5. Рафаелян Д. Г., Меликян Т. Р., Бабалян Ж. Р., Аконян Г. С., Тигмизян К. Ш. Арм. хим. ж., 7, 39, 459, 1986.
6. Фёдоров Л. С. Автореф. канд. дисс., М., 1979.

Մեղադրված է 12. 11. 1989 թ.

Биолог ж. Арменин, № 11 (42), 1989

YJK 619:578 D83:576.851 49

КОЛИЦИНОЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ ШТАММОВ
KLEBSIELLA PNEUMONIAE

Г. Г. ВАРТАНЯН

НИИ ветеринарии Госагропрома АрмССР, Ереван

Количество чувствительности — количество генности — энтропия — коллоидальность

В последние годы все большее значение придается условно-патогенным энтеробактериям в этиологии острых кишечных инфекций. Для правильной оценки возможной этнологической значимости того или иного представителя семейства *Enterobacteriaceae* важное значение приобретает изучение их биологических свойств.

Известно, что в формировании патогенных свойств энтеробактерий большую роль играют факторы, детерминированные плазмидами. Одним из таких факторов является способность бактерий кишечной группы продуцировать антибиотикоподобные вещества белковой природы — колицины, а в более широком понимании — бактериоцины. Колициногенность является стабильным свойством микроорганизмов. До недавнего времени бактериоциногенность рассматривалась как одно из свойств,